

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Державної служби
статистики

_____ Арсен МАКАРЧУК

27 червня 2025 року

РОЗ'ЯСНЕННЯ

щодо показників форми державного статистичного спостереження № 1-екологічні витрати (річна) «Звіт про витрати на охорону навколишнього природного середовища»

I. Загальні положення

1. Ці Роз'яснення містять інформацію щодо показників форми державного статистичного спостереження № 1-екологічні витрати (річна) «Звіт про витрати на охорону навколишнього природного середовища» (далі – форма).

2. Показники форми вміщують дані за звітний рік у цілому по юридичній особі, уключаючи дані її філій, представництв, відділень та інших відокремлених підрозділів.

3. Показники форми ґрунтуються на даних таких первинних документів: реєстрів бухгалтерського обліку, Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкції про застосування Плану рахунків, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 року № 291, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21 грудня 1999 року за № 892/4185 (зі змінами), спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 19 квітня 2001 року № 186, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 05 травня 2001 року за № 389/5580 (зі змінами), Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 2013 року № 1203, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 25 січня 2014 року за № 161/24938 (зі змінами), національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку, затверджених відповідними нормативно-правовими актами Міністерства фінансів України, міжнародних стандартах фінансової звітності та міжнародних стандартах бухгалтерського обліку.

4. Значення показників форми (одиниця вимірювання – тисяч гривень) мають формат представлення з одним знаком після коми.

5. Показники форми не включають:

податок на додану вартість;

витрати на заходи та види діяльності, що сприятливо впливають на навколишнє природне середовище, але слугують іншим цілям, ніж охорона навколишнього природного середовища, тобто на види діяльності, які, незважаючи на користь для довкілля, насамперед задовольняють технічні потреби або внутрішні вимоги гігієни або безпеки підприємства;

витрати на використання природних ресурсів (наприклад, водопостачання);

витрати на амортизацію;

екологічні податки, штрафи, пені за порушення природоохоронного законодавства, компенсаційні збори за шкоду, завдану навколишньому природному середовищу.

Діяльність, пов'язана з економією ресурсів і енергозбереженням, може вважатися природоохоронною тільки в тому випадку, коли вона спрямована передусім на захист навколишнього природного середовища. Наприклад, діяльність щодо отримання енергії в процесі спалювання сміття, яка призводить до заміщення використання природного газу, можна вважати природоохоронною діяльністю, оскільки в результаті буде зменшено забруднення земельних ресурсів відходами.

6. У випадку відсутності даних щодо показників форми у розділі «Інформація щодо відсутності даних» проставлено позначку «V» за однією з нижченаведених причин:

не здійснюється вид економічної діяльності, який спостерігається у випадках, коли одиниця у звітному році не здійснювала економічну діяльність, наприклад, капітальні інвестиції та поточні витрати на природоохоронні заходи, сплату послуг з відведення стічних вод та вивезення відходів або будь-яку іншу діяльність, яка передбачає витрати на охорону навколишнього природного середовища;

одиниця припинена або перебуває в стадії припинення: у разі здійснення процедури припинення юридичної особи, що не пов'язано з реорганізацією (приєднання, злиття, поділ, перетворення), а саме: рішення засновників (учасників) юридичної особи або уповноваженого ними органу щодо припинення юридичної особи; судове рішення щодо припинення юридичної особи, що не пов'язане з її банкрутством; початок процесу проведення спрощеної процедури припинення юридичної особи шляхом її ліквідації; рішення державного органу про припинення юридичної особи в результаті ліквідації; унесення судового рішення про порушення провадження у справі про банкрутство юридичної особи або визнання юридичної особи банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури; державна реєстрація припинення юридичної особи, що не пов'язана з реорганізацією;

здійснюється сезонна діяльність або економічна діяльність, пов'язана з тривалим циклом виробництва (у разі здійснення сезонної діяльності або здійснення економічної діяльності, пов'язаної з тривалим циклом виробництва (не менше року));

тимчасово призупинено економічну діяльність через економічні чинники/карантинні обмеження (у разі тимчасового призупинення економічної діяльності в цілому по одиниці через економічні чинники, карантинні обмеження);

проведено чи проводиться реорганізація або передано виробничі фактори іншій одиниці (у випадках здійснення процедури припинення юридичної особи у зв'язку з реорганізацією (приєднання, злиття, поділ, перетворення) за наявності рішення засновників (учасників) юридичної особи або уповноваженого ними органу щодо припинення юридичної особи в результаті реорганізації; державної реєстрації припинення юридичної особи та/або відокремленого підрозділу юридичної особи, закриття структурного підрозділу юридичної особи у зв'язку з реорганізацією; продажу/надання в оренду (повністю або частково виробничих факторів (робоча сила, обладнання, землі, споруди, АЗС тощо) або передачі права управління виробничими факторами іншій одиниці);

відсутнє явище, яке спостерігається (якщо протягом звітного року підприємство внаслідок діяльності не здійснювало витрати на охорону навколишнього природного середовища, зокрема на капітальні інвестиції чи поточні витрати на здійснення природоохоронних заходів; оплату послуг щодо відведення та очищення стічних вод, вивезення відходів та інших операцій з управління відходами; не отримувало кошти за надання послуг щодо відведення та очищення стічних вод, вивезення відходів та інших операцій з управління відходами; не було реалізовано побічну продукцію, що утворюється при здійсненні природоохоронних заходів).

II. Напрями природоохоронної діяльності та витрат для показників щодо капітальних інвестицій та поточних витрат

1. Напрямок «Охорона атмосферного повітря, попередження змін клімату та захист озонового шару» характеризує дані щодо витрат на діяльність у сфері охорони атмосферного повітря, попередження змін клімату та захисту озонового шару, яка належить до природоохоронної лише за умови, якщо об'єкти (устаткування), щодо яких здійснюються витрати, за своїм прямим призначенням є санітарними (забезпечують зниження викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря).

2. Напрямок «Охорона атмосферного повітря, попередження змін клімату та захист озонового шару» відображає дані про витрати на такі види основних засобів:

устаткування для вловлювання та знешкодження забруднюючих речовин із газів, що відходять від технологічних агрегатів і вентиляційного обладнання, безпосередньо перед їхнім викидом в атмосферу:

засоби очищення газових викидів сухими пиловловлювачами (пилоосаджуючі камери, інерційні пиловловлювачі, циклони, вихрові та динамічні пиловловлювачі);

засоби сухого очищення газових викидів від пилу фільтруванням (тканинні, волокнисті, зернисті фільтри, а також фільтри для очищення радіоактивних викидів);

засоби мокрого очищення газових викидів від пилу (порожнисті, насадкові, пінні, ударно-інерційні, швидкісні газопромивачі, а також газопромивачі відцентрової дії);

засоби для абсорбційного очищення газових викидів від газо- й пароподібних речовин (поверхневі насадкові, барботажні, розпилювальні абсорбери, механічні розпилювальні газопромивачі);

засоби для адсорбційного очищення газових викидів від газо- й пароподібних речовин (адсорбери з нерухомим, рухомим, киплячим, виброкиплячим шаром адсорбенту);

засоби для каталітичного очищення газових викидів (апарати з фільтруючим шаром, термокаталітичні реактори з фільтруючим шаром, апарати з киплячим шаром каталізатора, реактори з пилевидним каталізатором);

засоби термічного знешкодження газових викидів (камерні печі, регенеративні установки термічного знешкодження промислових газових викидів, комбіновані установки знешкодження газових викидів, факельні установки);

засоби електричного та магнітного очищення газових викидів (електрофільтри для гравітаційного, інерційного, дифузійного та електростатичного осадження; магнітні та електромагнітні фільтри);

устаткування (апаратура) для очищення газопилового потоку;

обладнання, призначене для регулювання процесу спалювання з метою запобігання забрудненню атмосферного повітря;

обладнання для збору й повторного використання парів;

устаткування й обладнання для допалювання та інших методів доочищення хвостових газів перед безпосереднім викидом їх в атмосферу;

устаткування для утилізації речовин із газів;

обладнання, яке розташовується по периметру промислових установок і технічних засобів з метою регулювання (контролю) та створення перешкод для газоподібних викидів в атмосферу, зниження концентрації шкідливих речовин і дезодорації;

контрольно-вимірювальне обладнання (вимірювальні лічильники) концентрацій забруднюючих речовин;

автоматизовані системи контролю за забрудненням атмосферного повітря;

лабораторії для контролю за забрудненням атмосферного повітря;

контрольно-регулювальні пункти з перевірки вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах транспортних засобів;

технічні засоби, які обмежують утворення пилу в повітрі в процесі зберігання або завантаження на транспортні засоби;

інші споруди та устаткування для охорони атмосферного повітря.

3. Напрямок «Охорона атмосферного повітря, попередження змін клімату та захист озонового шару» не включає дані щодо:

витрат, основною метою яких є зменшення витрат виробництва (наприклад, енергозбереження);

витрат на газоочисне устаткування та обладнання, яке є елементом технологічної схеми та призначене для одержання запланованої продукції та відповідного прибутку (очищення газів, які відходять від реакторів при виробництві сажі на підприємствах технічного вуглецю; очищення газів, які відходять від руднотермічних печей при виробництві жовтого фосфору на фосфорних підприємствах; очищення газів, що відходять від печей «киплячого шару» при виробництві сірчаної кислоти на хімічних підприємствах тощо);

витрат на діяльність сірчано-кислотних й інших цехів (з технологічними газо- та пиловловлювальними установками та системами подвійної абсорбції та подвійного контактування), призначених для отримання запланованої продукції з газів, що відходять, на заводах кольорової та чорної металургії, хімічної та нафтохімічної промисловості, енергетики та інших галузей; пристроїв зі збору сухої золи та ін.;

газовідводів (повітропроводів), димососів (вентиляторів) димових труб, систем вентиляції та кондиціонування, які призначені для створення нормальних санітарно-гігієнічних умов на робочих місцях, санітарно-захисних зон та ін., оскільки вони є складовими елементами технологічних схем, промислової санітарії, благоустрою.

Якщо в системі витяжної вентиляції встановлюється газо- та пиловловлювальний апарат, то лише сам апарат із елементами, що забезпечують його нормальну експлуатацію (підведення води для його зрошення, система прибирання пилу та ін.), належить до природоохоронного обладнання, а не вся система повітроводів і вентиляторів.

4. Напрямок «Запобігання забрудненню атмосферного повітря шляхом модифікації виробничих процесів, технологій, заміни сировини» характеризує дані про витрати на діяльність, пов'язану із запобіганням забрудненню атмосферного повітря шляхом здійснення витрат в обладнання та устаткування, що пов'язане з екологічно більш чистими технологіями, які включають:

використання екологічно орієнтованих і більш ефективних виробничих процесів, технічних засобів («екологічно чистих» технологій): удосконалення чи запровадження нових виробничих процесів або технологій з метою зменшення утворення забруднюючих речовин у процесі безпосереднього виробництва товарів, їх зберігання (складування) або транспортування. Це стосується заходів щодо поліпшення процесу згоряння палива, відновлення та повторного використання розчинників, запобігання витокам і просочуванню (випаровуванню) шляхом підвищення герметичності обладнання, резервуарів, транспортних засобів;

виробниче споживання або використання в технологічних процесах «екологічно чистих» матеріалів і виробів: модифікація устаткування, спрямована на заміну сировини, енергоносіїв, каталізаторів й інших ресурсів на продукти, що не призводять (або призводять меншою мірою) до забруднення навколишнього природного середовища. Тут також відображена обробка сировини перед використанням з метою зменшення утворення забруднюючих речовин (наприклад, очищення від сірки), уключаючи перехід на інші види палива, сировини тощо (паливо з низьким умістом сірки, неетильований бензин, екологічно чисті транспортні засоби – електротранспорт або гібридний транспорт).

5. Напрямок «Запобігання забрудненню атмосферного повітря шляхом модифікації виробничих процесів, технологій, заміни сировини з метою охорони атмосферного повітря» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану із запобіганням забрудненню атмосферного повітря забруднюючими речовинами (без урахування парникових газів та озоноруйнівних речовин) шляхом модифікації виробничих процесів або технологій, заміни сировини.

6. Напрямок «Запобігання забрудненню атмосферного повітря шляхом модифікації виробничих процесів, технологій, заміни сировини з метою попередження змін клімату та захисту озонового шару» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану із запобіганням забрудненню атмосферного повітря парниковими газами (діоксидом вуглецю (CO_2), метаном (CH_4), закисом азоту (N_2O), гідрофторвуглецевими сполуками, перфторвуглецевими сполуками, гексафторидом сірки (SF_6)) та озоноруйнівними речовинами шляхом модифікації виробничих процесів або технологій, заміни сировини.

7. Напрямок «Очищення та підвищення дисперсії димових і відпрацьованих газів, вентиляційних викидів» характеризує інформацію щодо витрат на діяльність, пов'язану з очищенням і підвищенням дисперсії димових і відпрацьованих газів, вентиляційного повітря, в обладнання та устаткування для ліквідації або скорочення викидів в атмосферне повітря (в основному очисного обладнання), яка включає:

будівництво, придбання, експлуатаційне обслуговування очисного обладнання та споруд, яке встановлюється в кінці виробничого циклу з метою ліквідації або скорочення викидів твердих частинок або інших забруднюючих речовин, вихлопних газів: фільтрів, пиловловлювального обладнання, каталітичних нейтралізаторів, пристроїв для доспалювання, вихлопних труб, промислових витяжних труб або димоходів;

установку та експлуатацію пристроїв для зменшення вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах пересувних джерел забруднення;

заходи, спрямовані на збільшення дисперсії газів з метою зниження концентрації забруднюючих речовин у повітрі.

8. Напрямок «Очищення та підвищення дисперсії димових і відпрацьованих

газів, вентиляційних викидів з метою охорони атмосферного повітря» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з очищенням викидів в атмосферне повітря від забруднюючих речовин (без урахування парникових газів й озоноруйнівних речовин).

9. Напрямок «Очищення та підвищення дисперсії димових і відпрацьованих газів, вентиляційних викидів з метою попередження змін клімату та захисту озонового шару» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з очищенням викидів в атмосферне повітря від парникових газів (діоксиду вуглецю (CO_2), метану (CH_4), закису азоту (N_2O), гідрофторвуглецевих сполук, перфторвуглецевих сполук, гексафториду сірки (SF_6)) та озоноруйнівних речовин.

10. Напрямок «Моніторинг, лабораторні дослідження у сфері охорони атмосферного повітря, попередження змін клімату та захисту озонового шару» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з моніторингом концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі, викидах стаціонарних і пересувних джерел тощо (уключаючи послуги з визначення вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах пересувних джерел і викидах стаціонарних джерел), а також із моніторингом стану озонового шару, кількості газів, що зумовлюють парниковий ефект і зміну клімату; інвентаризацією викидів і джерел викидів, лабораторними дослідженнями та ін.

11. Напрямок «Отримання дозвільної документації та інші заходи у сфері охорони атмосферного повітря, попередження змін клімату та захисту озонового шару» містить дані щодо витрат на адміністративну, управлінську діяльність, підготовку, узгодження та отримання дозвільної документації, розробку природоохоронних заходів, інформаційно-просвітницьку роботу (підготовку та розповсюдження доповідей, пресрелізів тощо), навчання, здобуття освіти, підвищення кваліфікації, участь у нарадах щодо обміну досвідом у сфері охорони атмосферного повітря, попередження змін клімату та захисту озонового шару.

12. Напрямок «Забір і очищення стічних вод» характеризує дані щодо витрат на діяльність з охорони навколишнього природного середовища, пов'язану зі скороченням скидання стічних вод у внутрішні поверхневі водойми та море, а також із забором й очищенням стічних вод.

13. Напрямок «Забір і очищення стічних вод» відображає дані про витрати на такі види основних засобів:

споруди та устаткування для механічного очищення виробничих і комунальних стічних вод (решітки, пісколовки, осередники, відстійники, гідроциклони, центрифуги, нафтовловлювачі);

споруди та устаткування для фізико-хімічного очищення виробничих і комунальних стічних вод методами нейтралізації стічних вод, коагулювання, сорбційного, іонообмінного очищення, флотації;

споруди та устаткування для очищення стічних вод методами екстракції, евапорації, кристалізації;

споруди та устаткування для електрохімічного очищення виробничих і комунальних стічних вод методами електрокоагуляції, електрофлотації, електролізу, електрохімічного окиснення та відновлення, електролітичного видалення металів зі стічних вод і осадів;

споруди, устаткування, прилади для біологічного очищення виробничих і комунальних стічних вод: в умовах, близьких до природних (поля фільтрації, поля зрошення стічними водами, поля підземної фільтрації, піщано-гравійні фільтри та фільтрувальні траншеї, септики, фільтрувальні колодязі та біологічні ставки) і в штучно створених умовах (біологічні фільтри, аеротенки, циркуляційні окислювальні канали);

споруди та устаткування для доочищення стічних вод;

окремі споруди первинної стадії очищення стічних вод (нафтопасток, жироловок, станцій нейтралізації флотаційного устаткування та обладнання зі знешкодження шламів та ін.);

каналізаційні мережі для відведення виробничих і комунальних стічних вод на поля фільтрації, до спеціально збудованих накопичувачів, випарників;

каналізаційні мережі для відведення промислових стічних вод (уключаючи зливи) та споруди на них (станції перекачування, контролю, підготовки стічних вод і місткостей для тимчасової акумуляції цих вод у разі аварійних скидів забруднень і підвищення концентрації їх вище гранично допустимих норм із подальшим передаванням на станції очищення. При цьому в зазначені комунікації не входять внутрішньоплощадкові мережі промислових підприємств);

оборотні системи водопостачання із замкнутими циклами (з поверненням стічних вод для потреб технічного водопостачання після їхнього відповідного очищення та оброблення), уключаючи оборотні системи гідрозоловидалення та гідровидалення різних шламів, оборотні системи виробничого водопостачання, а також системи послідовного та повторного використання води, у тому числі тієї, яка надійшла від інших підприємств;

оборотні системи охолоджувального водопостачання;

обладнання для повторного використання скинутих і дренажних вод та поліпшення їх якості (акумулювальні ємності, відстійники, споруди й обладнання для аерації вод, біологічні канали, екрани для затримання пестицидів та ін.);

аераційні станції очищення стічних вод;

розсіювальні випуски очищених стічних вод;

спеціально збудовані накопичувачі, випарники та відстійники, системи відведення (скидання) стічних вод. При цьому, якщо відведення (скидання) стічних вод у ці об'єкти призводить до забруднення поверхневих або підземних

водних ресурсів, то такі об'єкти не належать до основних природоохоронних фондів;

устаткування та цехи для вилучення цінних речовин зі стічних вод. Такі споруди та устаткування відносяться до категорії природоохоронних фондів лише за умови, якщо основною метою їхнього функціонування є охорона навколишнього природного середовища, а не отримання продукції, прибутку та ін.;

контрольно-вимірювальне обладнання для визначення обсягів скидання та концентрацій забруднюючих речовин;

інші споруди та устаткування для забору та очищення стічних вод.

14. Напрямок «Забір і очищення стічних вод» не включає дані на такі види основних засобів:

споруди попереднього очищення забраної води (водопідготовку);

промислові, комунальні та інші каналізаційні мережі, які не підведені до очисних споруд і скидання забруднених стічних вод якими здійснюється безпосередньо в природні водні об'єкти без попереднього очищення;

транспортні засоби, обладнання для захисту підземних вод від інфільтрації забруднюючих речовин і очистки водоєм після забруднення.

Дані на такі види основних засобів включені до напрямів «Запобігання інфільтрації забруднюючих речовин» та «Очищення ґрунтів і водних об'єктів».

15. Напрямок «Запобігання забрудненню стічними водами шляхом модифікації виробничих процесів» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану із запобіганням забрудненню стічними водами шляхом модифікації виробничих процесів, яка включає:

заміну наявного виробничого процесу або технології на новий виробничий процес чи технологію, призначені для скорочення в процесі виробництва обсягів утворення стічних вод або кількості забруднюючих речовин. Відображається поділ мереж, очищення води з метою її повторного використання в технологічному процесі тощо;

використання «екологічно чистих» продуктів з метою попередження забруднення: модифікація виробничого процесу з метою заміни сировини, каталізаторів та інших матеріалів на такі, що не забруднюють (або менш забруднюють) воду.

16. Напрямок «Експлуатація каналізаційних систем» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з будівництвом, придбанням, експлуатаційним обслуговуванням каналізаційних мереж:

збір і транспортування стічних вод від одного або декількох користувачів, а також дощової води за допомогою каналізаційних мереж, колекторів, резервуарів та інших транспортних засобів (асенізаційні машини тощо). Тут відображено системи колекторів, трубопроводів, водоводів, насосів для видалення стічних вод з місць утворення до очисних споруд.

Не включаються витрати на міські, промислові та інші каналізаційні

мережі, що не підведені до очисних споруд і в яких скидання забруднюючих речовин зі стічними водами здійснюється безпосередньо в природні водні об'єкти.

17. Напрямок «Очищення стічних вод» містить дані щодо обсягів витрат на діяльність, пов'язану з:

будівництвом, придбанням, експлуатаційним обслуговуванням споруд, обладнання та матеріалів для очистки стічних вод, що утворюються в промисловості, комунальному господарстві, інших галузях економіки (механічне, біологічне, фізико-хімічне та ін. очищення, доочищення тощо). Сюди включено також заходи технічного обслуговування септичних резервуарів;

заходами очищення стічних скидних і дренажних вод із меліоративних систем.

Не включаються виплати іншим підприємствам за відведення та очищення стічних вод, оскільки показник «Витрати на оплату послуг природоохоронного призначення з відведення та очищення стічних вод» щодо спеціалізованих екологічних послуг містить ці дані.

18. Напрямок «Очищення охолоджувальної води перед скиданням та усунення теплового впливу на водні об'єкти» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з:

заходами щодо доведення охолоджувальної води до стану, що відповідає чинним екологічним стандартам у момент її скидання в навколишнє природне середовище;

будівництвом і реконструкцією розсіювальних випусків очищених стічних вод і проведенням заходів щодо запобігання тепловому забрудненню водойм.

19. Напрямок «Моніторинг, лабораторні дослідження у сфері забору і очищення стічних вод» містить дані щодо витрат на заходи з моніторингу та контролю концентрацій забруднюючих речовин у стічних водах, якості внутрішніх поверхневих вод, морської води в місцях скидання стічних вод (аналіз і вимірювання концентрацій забруднюючих речовин тощо).

20. Напрямок «Отримання дозвільної документації та інші заходи у сфері забору і очищення стічних вод» містить дані щодо витрат на інші заходи, пов'язані зі скороченням скидання стічних вод у внутрішні поверхневі водойми та море, а також із забором і очищенням стічних вод, які включають:

адміністративну, управлінську діяльність, підготовку, узгодження та отримання дозвільної документації;

розробку природоохоронних заходів, інформаційно-просвітницьку роботу (підготовку та розповсюдження доповідей, пресрелізів тощо), навчання, здобуття освіти, підвищення кваліфікації, участь у нарадах щодо обміну досвідом у сфері управління стічними водами.

21. Напрямок «Поводження з відходами (за винятком високорадіоактивних відходів)» характеризує дані щодо витрат на діяльність з охорони навколишнього природного середовища, що здійснюється з метою запобігання утворенню відходів і зменшення їх шкідливого впливу на навколишнє середовище. Ці дані відображають витрати на заходи щодо поведінки з відходами, у тому числі з низькорадіоактивними відходами, прибирання вулиць і збір сміття в громадських місцях.

Не включаються дані щодо високорадіоактивних відходів (оскільки ці дані відображаються за напрямом «Збір, транспортування та переробка високорадіоактивних відходів»), вторинної сировини, послуг із прибирання снігу.

22. Напрямок «Поводження з відходами (за винятком високорадіоактивних відходів)» характеризує дані про витрати на такі види основних засобів:

споруди та устаткування, призначені для здійснення збирання, перевезення, зберігання, сортування, оброблення (перероблення), видалення, знешкодження та захоронення відходів;

споруди та спеціально відведені місця для розміщення відходів (полігони із знешкодження та поховання промислових і побутових відходів, санкціоновані сміттєзвалища, шламонакопичувачі та хвостосховища, відвали, терикони, шлакозоловідвали, котловани, кар'єри, вироблені шахти, штольні, підземні порожники, вбирні колодязі, шпари для поховання рідких відходів, могильники, місця розміщення відходів на тривалий строк на території підприємства та ін.), а також обладнання, технологічні засоби, устаткування, призначені для функціонування цих об'єктів;

транспортні засоби та обладнання для збирання та перевезення відходів до місць обробки чи видалення відходів;

контейнери та інші ємності, які використовуються виключно для накопичення, зберігання та перевезення (переміщення) відходів;

контейнери для роздільного збирання відходів;

пункти сортування та переробки відходів;

обладнання для сортування та роздільного збирання відходів;

обладнання для подрібнення, компостування, брикетування відходів, пакетувальні преси для відходів;

перевантажувальні станції відходів;

споруди й устаткування для фізичної, хімічної, біологічної та термічної обробки відходів;

споруди й устаткування для термічної обробки відходів: обертові випалювальні печі, решітки згоряння, багатоканальні сміттєспалювальні печі;

локалізаційні резервуари, які попереджують розповсюдження небезпечних речовин;

піролізні установки;

обладнання для аеросепарації відходів;

споруди й устаткування для детоксикації, нейтралізації небезпечних відходів;

споруди й устаткування для висушування відходів;
 споруди й устаткування для спалювання відходів;
 споруди й устаткування для оброблення (перероблення) відходів;
 інші споруди й устаткування, призначені для збирання, перевезення, зберігання, сортування, оброблення (перероблення), видалення, знешкодження та захоронення відходів.

23. Напрямок «Запобігання процесу утворення відходів шляхом модифікації виробничих процесів» містить дані щодо витрат на діяльність щодо запобігання процесу утворення відходів шляхом модифікації виробничих процесів у обладнання й устаткування, що пов'язані з екологічно більш чистими технологіями (інноваційними технологіями), яка включає:

використання більш чистих і ефективних виробничих процесів та інших технологій з метою попередження забруднення навколишнього середовища відходами: заходи, які передбачають заміну наявного виробничого процесу новим процесом, спрямованим на скорочення токсичності або обсягу утворення відходів у процесі виробництва, у тому числі шляхом сепарації та повторної обробки;

використання чистих продуктів з метою попередження забруднення навколишнього середовища відходами: модифікація або адаптація виробничого процесу з метою заміни сировини, каталізаторів та інших вихідних напівфабрикатів на нові, «адаптовані» вихідні продукти, використання яких призводить до утворення меншого обсягу відходів або менш небезпечних відходів.

24. Напрямок «Збирання та транспортування відходів усіх класів небезпеки» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану зі збиранням і транспортуванням відходів усіх класів небезпеки:

будівництво, облаштування та експлуатація спеціально обладнаних майданчиків для збору відходів, придбання спецтранспорту, утримання споруд, установок і спецтранспорту для збирання та транспортування відходів, збирання та транспортування відходів до місця обробки чи видалення, сортування та пакування (з нанесенням відповідного маркування) відходів, уключаючи використання спеціальних технічних засобів і обладнання.

Не включаються виплати іншим підприємствам за вивезення відходів, оскільки показник «Витрати на оплату послуг природоохоронного призначення щодо поводження з відходами» щодо спеціалізованих екологічних послуг містить ці дані.

25. Напрямок «Спалювання відходів I–III класів небезпеки» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану зі спалюванням відходів I–III класів небезпеки, тобто їх термічною обробкою, у результаті якої відходи перетворюються на гази та негорючі тверді залишкові продукти.

26. Напрямок «Захоронення у спеціально відведених місцях чи на об'єкти

відходів I–III класів небезпеки» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з розміщенням відходів I–III класів небезпеки в спеціально відведених місцях чи на об'єктах (сховищах, полігонах, комплексах, спорудах, ділянках надр тощо), яке не призводить до перевищення установлених нормативів довгострокового шкідливого впливу відходів на навколишнє природне середовище та на використання яких отримано дозвіл на здійснення операцій у сфері поводження з відходами.

27. Напрямок «Інші методи утилізації та видалення відходів I–III класів небезпеки» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з іншими методами утилізації та видалення відходів I–III класів небезпеки:

заходи хімічної, фізичної обробки небезпечних відходів, компостування відходів, локалізації відходів для утримання небезпечних речовин на прийнятному рівні в спеціально побудованих локалізаційних резервуарах;

підземне поховання відходів, яке включає тимчасове або остаточне захоронення небезпечних відходів під землею на ділянці, яка відповідає спеціальним геологічним і технічним критеріям.

28. Напрямок «Спалювання відходів IV класу небезпеки» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану зі спалюванням відходів IV класу небезпеки, тобто їх термічною обробкою, під час якої енергія продуктів згорання перетворюється на теплову енергію, горючі суміші перетворюються на димові гази, негорючі неорганічні речовини залишаються у вигляді шлаків і летючої золи.

29. Напрямок «Захоронення у спеціально відведених місцях чи на об'єкти відходів IV класу небезпеки» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з розміщенням відходів IV класу небезпеки в спеціально відведених місцях чи на об'єктах (сховищах, полігонах, комплексах, спорудах, ділянках надр тощо), яке не призводить до перевищення установлених нормативів довгострокового шкідливого впливу відходів на навколишнє природне середовище, на використання яких отримано дозвіл на здійснення операцій у сфері поводження з відходами.

30. Напрямок «Інші методи утилізації та видалення відходів IV класу небезпеки» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з іншими методами утилізації та видалення відходів IV класу небезпеки:

заходи хімічної, фізичної та інших методів обробки (компостування, вторинна переробка) відходів IV класу небезпеки;

підземне поховання відходів, у тому числі тимчасове або остаточне захоронення відходів під землею на ділянці, яка відповідає спеціальним геологічним і технічним критеріям.

31. Напрямок «Моніторинг, лабораторні дослідження у сфері поводження з відходами (за винятком високорадіоактивних відходів)» містить дані щодо

витрат на:

моніторинг стану навколишнього природного середовища на території об'єктів розміщення відходів усіх класів небезпеки, лабораторні дослідження відходів;

інвентаризацію відходів і об'єктів розміщення відходів, використання автоматизованих систем збору, збереження та інтерпретації даних (у т.ч. геоінформаційних систем) у сфері поводження з відходами.

32. Напрямок «Отримання дозвільної документації та інші заходи у сфері поводження з відходами (за винятком високорадіоактивних відходів)» містить дані щодо витрат на:

адміністративну, управлінську діяльність, підготовку, узгодження та отримання дозвільної документації;

розробку природоохоронних заходів, інформаційно-просвітницьку роботу (підготовку та розповсюдження доповідей, пресрелізів тощо), навчання, здобуття освіти, підвищення кваліфікації, участь у нарадах щодо обміну досвідом та ін. у сфері поводження з відходами всіх класів небезпеки.

33. Напрямок «Захист і відновлення ґрунтів, підземних і поверхневих вод» характеризує дані щодо витрат на діяльність з охорони навколишнього природного середовища, що здійснюється з метою захисту та відновлення ґрунтів, підземних і поверхневих вод.

34. Напрямок «Захист і відновлення ґрунтів, підземних і поверхневих вод» відображає дані про витрати на такі види основних засобів:

устаткування та засоби технічного флоту, включаючи судна для збору нафти, сміття та інших рідких, твердих відходів з акваторій річок, водоймищ, портів і внутрішніх морів;

устаткування та споруди для збору, транспортування, перероблення та ліквідації рідких виробничих відходів, що забруднюють підземні води;

берегові споруди та плавучі станції для прийому та очищення з плавзасобів господарсько-побутових стічних вод (у тому числі баластних та пляльних) і сміття для утилізації, складування та очищення;

автоматизовані системи управління водогосподарськими комплексами в басейнах найважливіших річок: системи контролю якості води (спеціальні судна, лабораторії та ін.); системи управління водорозподілу;

земельні ділянки водоохоронних зон та прибережних смуг водних об'єктів;

спеціальні водосховища для боротьби зі шкідливою дією вод, а також для забезпечення санітарно-оздоровчих попусків, крім водосховищ, призначених для гідроенергетичних, іригаційних та інших виробничих потреб;

гідротехнічні протиерозійні споруди, які затримують поверхневі стоки на водозборах і тим самим створюють умови для зупинки росту діючих ярів і попередження розвитку ерозійних процесів, зокрема, водозатримуючі вали-канали, вали-тераси, протиерозійні ставки, мікролимани;

водонаправляючі споруди для відводу поверхневих вод, які надходять до вершин ярів або на еродовані схили до водоскидних споруд, а також до задернованих і заліснених схилів балок і долин, зокрема, водонаправляючі вали та нагірні канали, вали-розпилювачі й канали-розпилювачі, а також вали-канали, тераси, вали-тераси;

водоскидні споруди для закріплення ярів і безпечного скиду паводкових вод з їх вершин і водонаправляючих споруд на дно ярів і балок, зокрема, це швидкоотоки, перепади, шахтні та консольні водоскиди;

донні споруди для зміцнення ярів і балок від розмиву, затримання виносу ґрунту та пониження базису ерозії, а також створення умов для заліснення, зокрема, це загати та напівзагати, а також донні перепади та пороги;

дамби для захисту від попадання у водний об'єкт забруднюючих речовин зі скидами;

устаткування для днопоглиблювальних робіт для видалення забруднюючих речовин з водойм (річок, озер, дельт річок та ін.);

обладнання з біологічного очищення (відновлення) ґрунту;

протисельові, протизсувні, протилавинні, протиобвальні споруди, уключаючи берегові споруди;

обладнання, що забезпечує обмеження (зменшення) обсягів використання підземних вод;

протиерозійні лісові та чагарникові насадження в ярах, балках, берегах річок і водойм, на пісках, терасах і еродованих гірських схилах;

спеціальна техніка для здійснення рекультивації порушених земель;

устаткування для здійснення аналізу, вимірювання та моніторингу вмісту забруднюючих речовин у ґрунтовому покриві та в підземних водах;

інші споруди та устаткування для захисту та реабілітації земель, поверхневих і підземних вод.

35. Напрямок «Запобігання інфільтрації забруднюючих речовин» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з модифікацією виробничих процесів або технологій для запобігання інфільтрації забруднюючих речовин у ґрунт або в підземні води чи у поверхневі водойми зі стоками, яка включає:

закріплення ґрунту промислових підприємств, використання установок для уловлювання стоків і витоків забруднюючих речовин й інші методи та технології для запобігання інфільтрації забруднюючих речовин у ґрунт;

зміцнення об'єктів для зберігання відходів і продуктів, що забруднюють навколишнє природне середовище;

створення водоохоронних зон із комплексом агротехнічних, лісомеліоративних, гідротехнічних, санітарних та інших заходів, спрямованих на запобігання забрудненню, засміченню та виснаженню водних ресурсів, а також винесення об'єктів забруднення із прибережних смуг;

відновлення та підтримання сприятливого гідрологічного режиму річок і водоймищ, регулювання стоку малих річок і заходи боротьби зі шкідливою дією вод, заходи щодо захисту поверхневих і підземних водних джерел від забруднення дифузним стоком із водозбору;

будівництво дамб, призначених для захисту водних об'єктів від потрапляння забруднюючих речовин зі скиданнями води;

дообладнання суден спеціальними засобами для попередження скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти;

реконструкцію або ліквідацію фільтруючих накопичувачів стічних вод з метою відвернення чи припинення забруднення підземних і поверхневих вод.

36. Напрямок «Очищення ґрунтів і водних об'єктів» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з очищенням ґрунтів і водних об'єктів:

заходи з розподілу, локалізації та вилучення відходів, видалення похованих бочок і контейнерів, фільтрування та повторного складування;

ліквідація наслідків біогенного забруднення земель і забруднення земель хімічними речовинами; застосування технологій очищення ґрунтів, у тому числі біотермічного очищення ґрунтів, знезараження ґрунтів, промивання ґрунту за допомогою дегазації, відкачування забруднюючих речовин, видалення та обробки забрудненого ґрунту;

монтаж та експлуатаційне обслуговування дренажних систем для газів, що відходять, і рідких стоків;

ліквідація забруднення поверхневих і підземних водних об'єктів; застосування установок для збору сміття, нафти, мазуту та ін. з акваторій річок, морів, водойм;

знезараження та очищення поверхневих вод після аварійних забруднень, наприклад, шляхом збору забруднюючих речовин або за допомогою застосування хімічних речовин; очищення нафтових розливів на суші, у внутрішніх поверхневих водоймах і морях, уключаючи прибережні райони; днопоглиблювальні роботи для видалення забруднюючих речовин з водойм;

розчищення русел малих річок;

стимулювання процесів самоочищення водних об'єктів (створення додаткових руслових ставків, застосування аерації та водоочисної флори);

детоксикація або зняття забруднених шарів ґрунту та їх захоронення за умови особливо сильного забруднення.

Не включаються заходи вапнування озер і штучного насичення киснем водних об'єктів (оскільки напрям «Захист і відновлення чисельності видів тваринного, рослинного світу, збереження середовища їх існування» містить ці дані) та послуги з їх цивільного захисту.

37. Напрямок «Захист ґрунтів від ерозії та іншої фізичної деградації» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з модифікацією виробничих процесів або технологій для захисту ґрунтів від ерозії та іншої фізичної деградації:

агротехнічні, гідротехнічні, лісомеліоративні та інші заходи для попередження ерозії ґрунту;

відновлення захисного рослинного покриву ґрунтів, будівництво протиерозійних стін;

охорона ґрунтів від підтоплення, заболочення та переосушення за умов зміни гідрологічного режиму території (відведення стічних поверхневих та

підземних вод, облаштування водопропускних споруд, дамб на мілководді, берегів);

терасування крутих схилів та ін.

Не включається діяльність, яка здійснюється з метою вирішення економічних питань (сільськогосподарське виробництво, захист населених пунктів від природних небезпек, таких як зсуви).

38. Напрямок «Запобігання засоленню ґрунтів, рекультивація» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з модифікацією виробничих процесів або технологій із запобіганням засоленню ґрунтів, рекультивацією:

заходи щодо зміни рівня ґрунтових вод з метою уникнення повторного засолення;

підвищення рівня водоносних горизонтів, наприклад, за рахунок збільшення просочування прісної води, щоб уникнути проникнення морської води в підземні водойми;

зниження рівня водоносних горизонтів (у разі наявності підземних вод з підвищеним умістом солей) за допомогою довгострокових програм відновлення рослинного покриву, зміни методів зрошення тощо;

заходи щодо розсолення ґрунтів;

рекультивація відпрацьованих земель;

рекультивація територій полігонів твердих побутових відходів.

Не включається діяльність, яка здійснюється з метою вирішення економічних питань (сільськогосподарське виробництво, осушення земель, які раніше були покриті морем).

39. Напрямок «Моніторинг, лабораторні дослідження у сфері захисту та відновлення ґрунтів, підземних і поверхневих вод» містить дані щодо витрат на:

моніторинг забруднення поверхневих і підземних водних об'єктів з метою запобігання погіршення їх якісного стану; вивчення режиму підземних вод, екзогенних екологічних процесів; картування забруднених вод;

державний облік ґрунтів і їх стану шляхом обстеження ґрунтового покриву, моніторингу, агрохімічної паспортизації, ведення карт ґрунтів, Червоної книги ґрунтів, визначення параметрів родючості ґрунтів і встановлення площ затоплених, підтоплених, забруднених, вторинно засолених, осолонцьованих, еродованих, заболочених, дегуміфікованих, порушених, рекультивованих й інших деградованих і забруднених ґрунтів, обсягів зняття, транспортування, складування, зберігання та використання родючого шару ґрунту;

лабораторні дослідження, пов'язані з оцінкою якісного стану забруднених і деградованих земель, поверхневих і підземних водних об'єктів;

вимірювання ступеня ерозії та засоленості ґрунтів;

використання автоматизованих систем збору, збереження та інтерпретації даних (у т.ч. геоінформаційних систем) про якісний стан земель, поверхневих і підземних водних об'єктів;

інші заходи щодо інструментальних вимірювань і контролю, лабораторних досліджень якісного стану земель, поверхневих і підземних водних об'єктів.

40. Напрямок «Отримання дозвільної документації та інші заходи у сфері захисту та відновлення ґрунтів, підземних і поверхневих вод» містить дані щодо витрат на:

адміністративну, управлінську діяльність, підготовку, узгодження та отримання дозвільної документації;

розробку природоохоронних заходів, інформаційно-просвітницьку роботу (підготовку та розповсюдження доповідей, пресрелізів тощо), навчання, здобуття освіти, підвищення кваліфікації, участь у нарадах щодо обміну досвідом та ін. у сфері земельних і водних ресурсів.

41. Напрямок «Зниження шумового та вібраційного впливу на навколишнє середовище (за винятком заходів з охорони праці)» характеризує дані щодо витрат на діяльність з охорони навколишнього природного середовища, пов'язану з контролем, зниженням і ліквідацією шумового та вібраційного впливів транспортного та промислового походження на навколишнє природне середовище.

Не включаються дані про заходи боротьби із шумом і вібрацією з метою охорони робочих місць (заходи з охорони праці).

42. Напрямок «Зниження шумового та вібраційного впливу на навколишнє середовище (за винятком заходів з охорони праці)» відображає дані про витрати на такі види основних засобів:

обладнання для зниження рівня шуму та вібрації від промислових установок, транспорту (автомобільного, залізничного, повітряного) – звукоізоляція капотів двигунів, вихлопних і гальмівних систем тощо;

звукопоглинальні, звукоізолюючі прилади та конструкції;

протишумові акустичні екрани (екранами можуть бути придорожні, підпорні, спеціальні захисні стіни, штучні рельєфи місцевості – земляні вали, насипи, відкоси, тераси та ін. або їх комбінації, а також спеціальні шумозахисні споруди);

звукоізолюючі кожухи, якими закривають найбільш шумні машини та механізми;

глушники шуму (застосовуються в основному для зменшення шуму різних аеродинамічних установок і пристроїв: адсорбційні, реактивні та комбіновані);

багатошарові огорожі, конструкції та перегородки для зниження рівня шуму;

зелені насадження, сформовані у вигляді спеціальних шумозахисних смуг;

обладнання стаціонарних і пересувних пунктів з проведення замірів і моніторингу (пристрої для вимірювання вуличного (зовнішнього) шуму, шуму від ремонтно-будівельної діяльності та ін.);

інші споруди та устаткування для захисту навколишнього середовища від шумового, вібраційного та інших видів фізичного впливу.

43. Напрямок «Зменшення або ліквідація шумового та вібраційного впливів на джерелах їх утворення» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з модифікацією виробничих процесів або технологій для зменшення або ліквідації шумового та вібраційного впливів на джерелах їх утворення, яка включає:

заходи, спрямовані на зниження шуму та вібрації від промислового устаткування, моторів автотранспортних засобів, повітряних суден, вихлопних систем і гальм;

зниження рівня шуму внаслідок контакту шин з дорожнім покриттям або вагонних коліс із рейками;

модифікація обладнання, транспортних засобів (автобусів, вантажних автомобілів або поїздів і локомотивів на залізничному транспорті, повітряних суден) для того, щоб зробити їх менш гучними: звукоізоляція рухомих відсіків, гальм, вихлопних систем та ін.;

модифікація заводських агрегатів, додаткові витрати на перегрупування будівель та/або споруд з метою зниження шуму, спеціальні засоби, що використовуються на будівельних або ремонтно-відновлювальних роботах;

машини та обладнання, спеціально розроблені для забезпечення низького рівня шуму та вібрації, малошумні факельні установки та печі та ін.

44. Напрямок «Зменшення або ліквідація шумового та вібраційного впливів на автомобільному та залізничному транспорті» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану зі зменшенням або ліквідацією шумового та вібраційного впливів на автомобільному та залізничному транспорті:

автомобільний транспорт: модернізація двигунів автомобілів, звуко- та віброізоляція капотів, гальм, систем випуску; зміна малюнка протектора автомобільних шин з метою зниження шумової дії та ін.; зниження шуму внаслідок контакту між шинами та дорожнім покриттям: заміна бетону на безшумний асфальт, багатошарові поверхні та ін.;

залізничний транспорт: запровадження технологій для ліквідації зносу коліс, зменшення нерівномірності зносу коліс, використання коліс, що покриваються гумою; модернізація гальмівних колодок потягів, ресор вантажних вагонів, усунення резонансних коливань рухомого складу та ін.; заміна підшипників кочення на підшипники ковзання; заміна зубчастих і ланцюгових передач на механізми зубчато-ремінної та клиноремінної передач; використання пружних елементів у конструкціях рейкових колій, віброізоляційних матів; використання пружних елементів у конструкціях мостів для зниження шумової та вібраційної дії на навколишнє середовище та ін.

45. Напрямок «Зменшення або ліквідація шумового та вібраційного впливів на авіаційному транспорті» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з модернізацією двигунів та іншого обладнання для зниження рівня шуму та вібрації на повітряному транспорті.

46. Напрямок «Зменшення або ліквідація шумового та вібраційного впливів на промислових та інших джерелах шуму та вібрації» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану зі зменшенням шуму та вібрації на промислових та інших джерелах, зокрема, використанням менш гучного обладнання у виробничому процесі, а також звуко- та віброізоляцію промислових цехів з метою зниження негативного впливу на навколишнє середовище та ін.

47. Напрямок «Будівництво та утримання шумопоглинальних/антивібраційних конструкцій» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з будівництвом і утриманням шумопоглинальних/антивібраційних конструкцій:

установка та утримання шумозахисних споруд і конструкцій, зокрема акустичних звукопоглинальних екранів і панелей, на ділянках автомагістралей та залізниць, поблизу промислових і будівничих об'єктів;

створення живих огорож із зелених насаджень, які гарантують ефективний захист навколишнього середовища від автомобільного, залізничного, промислового та будівничого шуму.

48. Напрямок «Будівництво та утримання шумопоглинальних/антивібраційних конструкцій на автомобільному та залізничному транспорті» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з установкою й утриманням шумозахисних споруд і конструкцій, створенням живих огорож із зелених насаджень на ділянках автомагістралей та залізниць.

49. Напрямок «Будівництво та утримання шумопоглинальних/антивібраційних конструкцій на промислових та інших джерелах шуму та вібрації» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з установкою й утриманням шумозахисних споруд і конструкцій, створенням живих огорож із зелених насаджень поблизу промислових і будівничих об'єктів.

50. Напрямок «Моніторинг, лабораторні дослідження у сфері зниження шумового та вібраційного впливу на навколишнє середовище (за винятком заходів з охорони праці)» містить дані щодо витрат на:

контроль рівня шуму та вібрації: установка та експлуатація стаціонарних засобів вимірювання та моніторингу рівня шуму та вібрації або мобільного обладнання, мереж спостереження тощо;

інвентаризацію джерел шумового, вібраційного та інших видів фізичного впливу на навколишнє середовище;

лабораторні дослідження, пов'язані з оцінкою шумового, вібраційного та інших видів фізичного впливу на навколишнє середовище;

інші заходи контролю у сфері шумового, вібраційного та інших видів фізичного впливу на навколишнє природне середовище.

51. Напрямок «Отримання дозвільної документації та інші заходи у сфері зниження шумового та вібраційного впливу на навколишнє середовище (за винятком заходів з охорони праці)» містить дані щодо витрат на:

адміністративну, управлінську діяльність, підготовку, узгодження та отримання дозвільної документації;

розробку природоохоронних заходів, інформаційно-просвітницьку роботу (підготовку та розповсюдження доповідей, пресрелізів тощо), навчання, здобуття освіти, підвищення кваліфікації, участь у нарадах щодо обміну досвідом та ін. у сфері зниження шумового та вібраційного впливів на навколишнє природне середовища.

52. Напрямок «Збереження біорізноманіття та охорона природних територій» характеризує дані щодо витрат на діяльність, пов'язану зі збереженням біорізноманіття та охороною природних територій, зокрема охороною, відтворенням і відродженням видів фауни та флори, а також відновленням, реабілітацією та наданням первісної форми порушеним ареалам з метою посилення їхніх природних функцій; збереженням генетичної спадщини, відтворенням зруйнованих екосистем.

Не включаються дані про діяльність з охорони та відновлення історичних пам'яток чи ландшафтів, що переважно були створені штучно.

53. Напрямок «Збереження біорізноманіття та охорона природних територій» відображає дані про витрати на такі види основних засобів:

будівлі, споруди, устаткування тощо об'єктів природно-заповідного фонду;

засоби для здійснення інвентаризації та проведення моніторингу в заповідниках, національних природних парках, заказниках та інших природних територіях, що перебувають під особливою охороною, а також адміністративні та інші обслуговуючі об'єкти (лабораторії, майстерні, вольєри та ін.), споруди для збереження та відновлення природних екосистем у заповідниках, національних природних парках, ботанічних садах, дендрологічних і зоологічних парках і заказниках;

спеціальне обладнання, транспортні засоби та засоби зв'язку, які застосовуються для організації роботи заповідників та інших природоохоронних територій;

вольєри з розведення диких тварин (звірів і птахів) з метою примноження видової різноманітності та збагачення ресурсів тваринного світу;

адміністративні та службові будівлі, майстерні, огорожі, гідротехнічні та інші стаціонарні споруди, пов'язані з відтворенням диких звірів і птахів, захистом від інфекційних уражень;

біостанції та біолабораторії з біологічного та хімічного захисту лісу, устаткування, машини та інша техніка для боротьби зі шкідниками та хворобами лісу; для організації зелених зон;

інше обладнання, пов'язане з охороною лісових ресурсів (машини та устаткування для санітарних рубок і рубок догляду, лісовідновлення та ін.).

обладнання для підйому затонулої деревини;

споруди та устаткування для здійснення рибоводно-меліоративних заходів (обводнення природних нерестовищ, будівництва міграційних каналів, штучних

нерестовищ та ін.);

механічні, гідравлічні або фізіологічні рибозахисні пристрої на промислових, комунальних і сільськогосподарських водозаборах, які здійснюють забір води з водойм, що мають рибогосподарське значення та представляють собою окремі конструкції або спеціальні споруди, призначені для запобігання потраплянню мальків риб у водогосподарські системи, на зрошуванні угіддя та ін.;

обладнання для охорони та відтворення морських тварин;

морські та річкові судна, маломірний флот, човнові мотори, автомобілі, мотоцикли, радіостанції, радіоелектронне обладнання та інші засоби технічного оснащення, а також службові будівлі та споруди представників виконавчої влади з питань охорони природних територій та збереження біорізноманіття;

лінійна інфраструктура для диких тварин (наприклад, підземні переходи або мости для тварин на шосе або залізницях);

засоби для штучного оксигенування та нейтралізації вапном водних об'єктів;

інші споруди та устаткування для збереження біорізноманіття та охорони природних територій.

54. Напрямок «Захист і відновлення чисельності видів тваринного, рослинного світу, збереження середовища їх існування» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану із захистом і відновленням чисельності видів тваринного, рослинного світу, збереженням середовища їх існування:

охорона та відтворення видів фауни та флори на території об'єктів природно-заповідного фонду та диких звірів і птахів на території мисливських господарств;

діяльність мисливських господарств щодо обліку, охорони, розселення, підкормки диких тварин, боротьби з браконьєрством, улаштування біотехнічних споруд, розведення диких тварин у розплідниках з метою їхнього подальшого розселення на території мисливських угідь;

діяльність щодо збереження видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України, поліпшення середовища їх перебування чи зростання, створення належних умов для розмноження в природних умовах, розведення та розселення;

ведення Червоної та Зеленої книг України;

створення центрів і банків генетичного матеріалу тварин і рослин, які перебувають під загрозою зникнення;

відновлення, реабілітація та надання первісної форми порушеним ареалам з метою посилення їх природних функцій;

збереження генетичної спадщини, відтворення зруйнованих екосистем, уведення заборони на видобування та торгівлю рідкісними видами тварин і рослин з метою їхнього захисту;

відтворення водних об'єктів, водних ареалів: заходи щодо штучного насичення киснем (утримання та експлуатація руслових аераційних станцій, нейтралізація вапном, поліпшення гідрологічного режиму та ін.);

придбання землі для захисту диких звірів і птахів;
будівництво та експлуатація притулків для утримання безпритульних тварин.

55. Напрямок «Збереження природних і ландшафтних об'єктів, створення, збереження територій і об'єктів ПЗФ» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану зі збереженням природних, ландшафтних об'єктів, створенням, збереженням територій та об'єктів природно-заповідного фонду:

утримання заповідників, національних природних парків, ботанічних садів, дендрологічних і зоологічних парків, регіональних ландшафтних парків та інших територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

ведення державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

резервування цінних для заповідання природних територій та об'єктів;

охорона лісів від пожеж з метою збереження ландшафту;

відновлення природного ландшафту берегів річок;

перенесення під землю ліній електропередачі в природних ареалах; збереження пам'яток природи.

56. Напрямок «Моніторинг, лабораторні дослідження у сфері збереження біорізноманіття та охорони природних територій» містить дані щодо витрат на:

моніторинг, лабораторні дослідження, пов'язані зі збереженням біорізноманіття та охороною природних середовищ існування;

використання автоматизованих систем збору, збереження та інтерпретації даних (у т.ч. геоінформаційних систем) у сфері збереження біорізноманіття та охорони природних територій.

57. Напрямок «Отримання дозвільної документації та інші заходи у сфері збереження біорізноманіття та охорони природних територій» містить дані щодо витрат на:

адміністративну, управлінську діяльність, підготовку, узгодження та отримання дозвільної документації;

розробку природоохоронних заходів, інформаційно-просвітницьку роботу (підготовку та розповсюдження доповідей, пресрелізів тощо), навчання, здобуття освіти, підвищення кваліфікації, участь у нарадах щодо обміну досвідом та ін. у сфері збереження біорізноманіття та ландшафтів.

58. Напрямок «Забезпечення радіаційної безпеки (за винятком заходів з охорони праці та зовнішньої охорони об'єктів)» характеризує дані щодо витрат на діяльність з охорони навколишнього природного середовища, що спрямовується на обмеження або ліквідацію радіаційного впливу на екосистеми, на подолання негативних наслідків радіаційного забруднення з будь-якого джерела, поводження з високорадіоактивними відходами.

Не включається діяльність, пов'язана з охороною праці, захистом об'єктів атомної енергетики від терористичних атак. Крім того, не включаються заходи

поводження з низькорадіоактивними відходами, оскільки ці дані відображаються за напрямом «Поводження з відходами (за винятком високорадіоактивних відходів)».

59. Напрямок «Забезпечення радіаційної безпеки (за винятком заходів з охорони праці та зовнішньої охорони об'єктів)» відображає дані про витрати на такі види основних засобів:

споруди, обладнання для запобігання впливу радіоактивних речовин на навколишнє середовище;

системи локалізації аварій реакторної установки;

системи очищення вентиляційного повітря від радіоактивних речовин;

споруди й устаткування з переробки, знешкодження та захоронення середньо- та високорадіоактивних відходів (у т.ч. заскловування, бітумування та цементування);

сховища відпрацьованого ядерного палива, призначені для його тривалого безпечного зберігання;

конфайнмент (уключаючи об'єкт «Укриття» Чорнобильської АЕС): захисна споруда, що включає в себе комплекс технологічного обладнання для вилучення зі зруйнованого четвертого енергоблоку Чорнобильської АЕС матеріалів, які містять ядерне паливо, для поведінки з радіоактивними відходами, а також інші системи, призначені для перетворення цього енергоблоку на екологічно безпечну для навколишнього природного середовища систему;

споруди й устаткування для здійснення радіологічного моніторингу, який передбачає спостереження за гамма-фоном та постійний радіологічний контроль небезпечних радіаційних об'єктів виробничо-господарської діяльності;

споруди й устаткування для здійснення радіоекологічного моніторингу основних складових довкілля (ландшафтно-геологічного середовища з метою отримання базової інформації для оцінювання та прогнозування загальної радіоекологічної ситуації на забруднених радіонуклідами територіях і її впливу на екологічну ситуацію; поверхневих і підземних водних систем; природоохоронних об'єктів і споруд; локальних довгочасних джерел реального та потенційного забруднення (об'єкт «Укриття», ставки-охолоджувачі, пункти захоронення радіоактивних відходів, пункти тимчасової локалізації радіоактивних відходів), біоценозів);

інші споруди й устаткування для забезпечення радіаційної безпеки.

60. Напрямок «Зниження радіаційного впливу на навколишнє середовище» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з модифікацією виробничих процесів або технологій для обмеження або ліквідації радіаційного впливу на навколишнє середовище:

заходи, пов'язані із захистом екосистем від радіаційного впливу з будь-яких джерел (промислові комплекси з повним ядерним паливним циклом, атомна промисловість, уранові копальні та збагачувальні фабрики, об'єкти

переробки радіоактивних відходів, могильники радіоактивних відходів та ін.) та реабілітацією радіоактивно забруднених природних територій, а саме лісів, водних об'єктів, земельних ресурсів, повітряного басейну, рослинного та тваринного світу; створенням буферних зон та ін.;

підтримка в безпечному стані енергоблоків Чорнобильської АЕС та об'єкта «Укриття», заходи з підготовки до зняття її з експлуатації, підтримка екологічно безпечного стану в зонах відчуження;

перешкоджання міграції радіонуклідів з будь-яких джерел радіаційного забруднення навколишнього природного середовища;

перешкоджання винесенню радіонуклідів з території зони відчуження шляхом зміцнення бар'єрів безпеки об'єкта «Укриття»;

підсилення радіаційної безпеки забруднених лісів, підтримка діючих і створення нових водоохоронних споруд; переведення забруднених радіацією екологічних систем у більш природний стан із запровадженням спеціального догляду за штучними лісами, меліоративними системами;

реабілітація радіоактивно забруднених природних ресурсів; інші заходи.

61. Напрямок «Збір, транспортування та переробка високорадіоактивних відходів» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану зі збором, транспортуванням і переробкою високорадіоактивних відходів:

збір радіоактивних відходів, будівництво та облаштування спеціальних площадок для тимчасового зберігання радіоактивних відходів;

транспортування радіоактивних відходів до місць накопичення, зберігання, утилізації, а також упровадження сучасних технологій, спеціальних технічних засобів і обладнання для транспортування радіоактивних відходів;

переробка радіоактивних відходів: дезактивація, переробка, кондиціонування радіоактивних відходів шляхом застосування технологій цементування та бітумування;

зберігання (локалізація) радіоактивних відходів: тимчасове зберігання радіоактивних відходів у спеціальних сховищах з метою підвищення рівня безпеки та зниження витрат, підземне захоронення радіоактивних відходів;

експлуатація об'єктів комплексу «Вектор».

62. Напрямок «Моніторинг, лабораторні дослідження у сфері забезпечення радіаційної безпеки (за винятком заходів з охорони праці та зовнішньої охорони об'єктів)» містить дані щодо витрат на:

лабораторні дослідження, контроль радіаційного фону, моніторинг радіаційного стану, контроль радіоактивності, зумовленої радіоактивними відходами;

інвентаризацію джерел радіаційного забруднення;

використання автоматизованих систем збору, збереження та інтерпретації даних (у т.ч. ГІС) у сфері забезпечення радіаційної безпеки; інші види діяльності щодо проведення інструментальних вимірювань і контролю, лабораторних досліджень у сфері забезпечення радіаційної безпеки.

63. Напрямок «Отримання дозвільної документації та інші заходи у сфері забезпечення радіаційної безпеки (за винятком заходів з охорони праці та зовнішньої охорони об'єктів)» містить дані щодо витрат на:

адміністративну, управлінську діяльність, підготовку, узгодження та отримання дозвільної документації;

розробку природоохоронних заходів, інформаційно-просвітницьку роботу (підготовку та розповсюдження доповідей, пресрелізів тощо), навчання, здобуття освіти, підвищення кваліфікації, участь у нарадах щодо обміну досвідом та ін. у сфері забезпечення радіаційної безпеки.

64. Напрямок «Науково-дослідні роботи у сфері охорони навколишнього природного середовища» характеризує дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з виконанням науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт (далі – НДДКР) у сфері охорони навколишнього природного середовища, які включають:

виявлення й аналіз джерел забруднення, механізмів розсіювання забруднюючих речовин у навколишньому середовищі та їх впливу на біологічні види та біосферу;

розробку методів запобігання та ліквідації всіх форм забруднення;

розробку обладнання та приладів для вимірювання й аналізу рівня забруднення.

Не включаються дані про витрати на науково-дослідні роботи у сфері раціонального використання природних ресурсів.

65. Напрямок «Науково-дослідні роботи у сфері охорони навколишнього природного середовища» відображає дані про витрати на такі види основних засобів:

будівлі, споруди, обладнання, прилади, необхідні для проведення наукових досліджень навколишнього природного середовища та природних ресурсів з метою розробки наукових основ їх охорони, гарантування екологічної безпеки, зокрема: наукових досліджень навколишнього природного середовища як сукупності природних і природно-соціальних умов та процесів, природних ресурсів, які залучені в господарський обіг, так і тих, що не використовуються в економіці в цей період (земля, надра, водні ресурси, атмосферне повітря, ліс та інший рослинний світ, тваринний світ), ландшафтів та інших природних комплексів; наукових досліджень щодо розробки методів очищення газів, що надходять в атмосферне повітря, методів очищення стічних вод, ґрунтів; наукових досліджень щодо захисту довкілля від шумового, вібраційного впливів; наукових досліджень щодо територій та об'єктів природно-заповідного фонду; наукових досліджень щодо радіаційного моніторингу довкілля, довгострокового прогнозування й оцінки ризиків від міграції радіонуклідів у природних і природно-техногенних екосистемах зони забруднення; аналізу можливих напрямів реабілітаційної діяльності на території зони відчуження з урахуванням радіаційних факторів, екологічного, фіто- та зоосанітарного стану, стану рослинного покриву тощо;

інші будівлі, споруди та устаткування для проведення науково-дослідних робіт у галузі охорони навколишнього природного середовища та зниження негативного антропогенного впливу на довкілля.

66. Напрямок «Науково-дослідні роботи у галузі охорони атмосферного повітря» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з виконанням НДДКР із питань вивчення стану забруднення атмосферного повітря, розробки заходів щодо ліквідації наслідків забруднення та запобігання утворенню забруднюючих речовин.

67. Напрямок «Науково-дослідні роботи у галузі очищення стічних вод» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з виконанням НДДКР із питань вивчення стану забруднення водного середовища, розробки заходів щодо ліквідації наслідків забруднення та запобігання утворенню забруднюючих речовин.

68. Напрямок «Науково-дослідні роботи у галузі поводження з відходами (крім радіоактивних)» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з виконанням НДДКР із питань вивчення джерел забруднення відходами, аналізом їх впливу на довкілля, біологічні види та біосферу, розробки заходів щодо ліквідації наслідків забруднення та запобігання утворенню відходів.

69. Напрямок «Науково-дослідні роботи у галузі захисту ґрунту та водних об'єктів» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з виконанням НДДКР із питань вивчення й аналізу джерел забруднення ґрунту та підземних вод, їх впливу на довкілля, біологічні види та біосферу, розробки заходів щодо ліквідації наслідків забруднення та запобігання забрудненню ґрунту та підземних вод.

70. Напрямок «Науково-дослідні роботи у галузі боротьби із шумом та вібрацією» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з виконанням НДДКР із питань вивчення й аналізу джерел шуму та вібрації, їх впливу на довкілля, розробки заходів боротьби з шумом та вібрацією.

71. Напрямок «Науково-дослідні роботи у галузі збереження біорізноманіття» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з виконанням НДДКР із питань захисту біологічних видів і середовища їх існування.

72. Напрямок «Науково-дослідні роботи у галузі радіаційної безпеки» містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з виконанням НДДКР із питань захисту від радіаційного забруднення (за виключенням заходів з охорони праці та зовнішньої охорони об'єктів атомної енергетики).

73. Напрямок «Науково-дослідні роботи у інших природоохоронних сферах»

містить дані щодо витрат на діяльність, пов'язану з виконанням НДДКР із інших питань у сфері охорони навколишнього природного середовища, які не можуть бути розподілені між конкретними напрямками.

74. Напрямок «Інші види природоохоронної діяльності» характеризує дані щодо витрат на інші види діяльності, пов'язані з охороною навколишнього природного середовища, які включають:

загальне керівництво й управління;

освіту, професійну підготовку та інформаційне забезпечення;

діяльність, не визначену на рівні конкретного напрямку природоохоронних витрат, яка пов'язана з витратами на основні засоби природоохоронного призначення, що стосуються кількох напрямів природоохоронних витрат та не можуть бути розподілені між конкретними напрямками.

III. Показники щодо капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища

1. Показники щодо капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища відображають дані щодо фактично освоєних (використаних) у звітному році капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища за рахунок передбачених чинним законодавством джерел фінансування.

Капітальні інвестиції відображаються за напрямками витрат на охорону навколишнього природного середовища відповідно до міжнародної Класифікації напрямів природоохоронної діяльності та витрат СЕРА. Напрями природоохоронної діяльності та витрат наведено в розділі II цих Роз'яснень.

2. Показник «Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища» містить дані про обсяг фактично освоєних (використаних) капітальних інвестицій в нові та існуючі матеріальні та нематеріальні активи в галузі охорони навколишнього природного середовища, а саме: інвестування в обладнання, технічне оснащення, будівництво природоохоронного призначення, зокрема, тут відображаються дані щодо обсягів капітальних інвестицій на будівництво нових, розширення, реконструкцію, реставрацію, технічне переобладнання діючих об'єктів, капітальний ремонт і придбання обладнання природоохоронного призначення довгострокового користування.

Інформація щодо обсягів фактично освоєних (використаних) капітальних інвестицій не включає дані щодо:

витрат на придбання активів з метою їх подальшого перепродажу;

вартості активів, отриманих на безоплатній основі;

авансових платежів для фінансування будівництва та придбання обладнання;

витрат на технічне обслуговування та поточні ремонти;

витрат на придбання обладнання та устаткування (яке потребує монтажу), що міститься на складі й у звітному році не передане в монтаж;

витрат на придбане обладнання й устаткування (яке не потребує монтажу), що не введено в експлуатацію у звітному році.

3. Показник «у тому числі капітальні інвестиції за рахунок власних коштів підприємств, кредитів банків, позик» відображає дані щодо обсягів освоєних (використаних) капітальних інвестицій за рахунок власних коштів підприємства, організації, а також кредитів банків (іноземних і вітчизняних) і позик.

4. Показник «у тому числі капітальні інвестиції за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів» відображає дані щодо обсягів освоєних (використаних) капітальних інвестицій за рахунок надходження коштів із державного та місцевого бюджетів, у тому числі за рахунок коштів державного та місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища.

5. Показник «у тому числі капітальні інвестиції за рахунок міжнародних фондів, невідплатної міжнародної допомоги» відображає дані щодо обсягів освоєних (використаних) капітальних інвестицій за рахунок коштів міжнародних фондів, міжнародних благодійних організацій, міжнародної невідплатної допомоги, яка не призводить до виникнення або погашення фінансових вимог (добровільні пожертвування, спонсорська міжнародна допомога та благодійництво тощо).

6. Дані щодо загального обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища можуть дорівнювати сумі капітальних інвестицій, здійснених за рахунок перелічених вище джерел фінансування, або бути більше їх суми за рахунок інших джерел фінансування (надходження коштів від вітчизняних благодійних організацій, благодійницька допомога від вітчизняного підприємства тощо), які окремо у формі не відображено та дані щодо яких уключено безпосередньо в загальний обсяг капітальних інвестицій.

7. Показник «у тому числі інвестиції в капітальний ремонт» відображає дані щодо обсягів інвестицій у капітальний ремонт, тобто витрат, пов'язаних із поліпшенням об'єкта природоохоронного призначення, що призводить до збільшення майбутніх економічних вигід, первинно очікуваних від використання об'єкта, на суму яких збільшується первісна вартість основних засобів (будівель, споруд, машин і обладнання, транспортних засобів тощо).

Цей показник не включає витрати на технічне обслуговування та поточні ремонти активів.

Інвестиції в капітальний ремонт є складовою загального обсягу капітальних інвестицій. Дані щодо інвестицій в капітальний ремонт можуть дорівнювати або бути менше загального обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища

IV. Показники щодо поточних витрат на охорону навколишнього природного середовища

1. Показники щодо поточних витрат на охорону навколишнього природного середовища містять інформацію про поточні (матеріальні) витрати, які пов'язані зі здійсненням заходів з охорони навколишнього природного середовища у звітному році за рахунок передбачених чинним законодавством джерел фінансування.

Поточні витрати відображено за напрямками витрат на охорону навколишнього природного середовища відповідно до міжнародної Класифікації напрямів природоохоронної діяльності та витрат СЕРА. Напрями природоохоронної діяльності та витрат наведено в розділі II цих Роз'яснень.

2. Показник «Поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища» містить дані про:

витрати на утримання, технічне обслуговування, експлуатацію, експертне обстеження основних засобів природоохоронного призначення;

витрати на вимірювання рівня забруднення та моніторинг стану навколишнього природного середовища;

витрати на виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт у сфері охорони довкілля;

витрати на адміністративну, управлінську діяльність у галузі охорони навколишнього природного середовища;

витрати на підготовку й узгодження дозвільної документації в галузі охорони навколишнього природного середовища;

витрати на розробку природоохоронних заходів, інформаційно-просвітницьку роботу в галузі охорони навколишнього природного середовища (підготовку та розповсюдження доповідей, пресрелізів тощо);

витрати на навчання, здобуття освіти, підвищення кваліфікації, участь у нарадах щодо обміну досвідом у сфері охорони довкілля та ін.

3. Показник «Поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища» включає вартість витрачених (спожитих):

матеріалів і покупних напівфабрикатів, які використані на функціонування засобів природоохоронного призначення або на поліпшення технічного стану чи технічне вдосконалення природоохоронних засобів, здійснення дослідів і випробувань, спрямованих на технічне вдосконалення цих засобів;

палива та енергії, які використані на технологічні, інші виробничі та господарські потреби підприємства, пов'язані з охороною навколишнього природного середовища (уключаючи вартість палива, необхідного для здійснення технологічних процесів, направлених на зниження вмісту та нейтралізацію шкідливих речовин, що містяться у відходах);

послуг виробничого та невиробничого характеру: на технічне обслуговування та поточний ремонт будівель, споруд, передавальних пристроїв, машин і обладнання, транспортних засобів природоохоронного призначення; послуги за відповідною номенклатурою статей, що пов'язані з утриманням апарату служб охорони навколишнього природного середовища цеху, підприємства, організації; оплату праці працівників, зайнятих

обслуговуванням засобів природоохоронного призначення та виконанням інших робіт, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища;

робіт зі збору, зберігання, переробки, вивезення відходів на полігон або переробні підприємства, на відведення та очищення стічних вод, здійснених безпосередньо самим підприємством.

4. Показник «Поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища» не включає:

оплату праці працівників, діяльність яких частково пов'язана з охороною навколишнього природного середовища та яка є витратами підприємств, що не пов'язані з охороною навколишнього природного середовища;

сплату коштів іншим підприємствам за послуги з водовідведення й очищення стічних вод, збирання, вивезення, оброблення, знищення та розміщення відходів, оскільки ці дані відображаються за показником «Витрати на оплату послуг природоохоронного призначення» щодо спеціалізованих екологічних послуг;

витрати на вивезення відходів у місця неорганізованого складування (стихійні звалища).

5. За неможливості розподілу загальних витрат на виконання різних видів робіт природоохоронної діяльності, наприклад витрат на очищення стічних вод та експлуатацію каналізаційних систем, такі витрати можуть бути розподілені між відповідними роботами розрахунковим шляхом пропорційно витратам робочого часу на виконання цих робіт. В іншому випадку такі витрати можуть бути відображені по показнику «очищення стічних вод» або показнику «експлуатація каналізаційних систем» за переважним видом витрат.

6. Показник «у тому числі поточні витрати за рахунок власних коштів підприємств, кредитів банків, позик» відображає дані щодо обсягів поточних витрат, здійснених за рахунок власних коштів підприємства, організації, а також кредитів банків (іноземних і вітчизняних) і позик.

7. Показник «у тому числі поточні витрати за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів» відображає дані щодо обсягів поточних витрат, здійснених за рахунок надходження коштів із державного та місцевого бюджетів, у тому числі за рахунок коштів державного та місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища.

8. Показник «у тому числі поточні витрати за рахунок міжнародних фондів, невідплатної міжнародної допомоги» відображає дані щодо обсягів поточних витрат, здійснених за рахунок коштів міжнародних фондів, міжнародних благодійних організацій, міжнародної невідплатної допомоги, яка не призводить до виникнення або погашення фінансових вимог (добровільні пожертвування, спонсорська міжнародна допомога та благодійництво тощо).

9. Дані щодо загального обсягу поточних витрат на охорону навколишнього природного середовища можуть дорівнювати сумі поточних витрат, здійснених за рахунок перелічених вище джерел фінансування, або бути більше їх суми за рахунок інших джерел фінансування (надходження коштів від вітчизняних благодійних організацій, благодійницька допомога від вітчизняного підприємства тощо), які окремо у формі не відображено та дані щодо яких уключено безпосередньо в загальний обсяг поточних витрат.

V. Показники щодо спеціалізованих екологічних послуг

1. Показники щодо спеціалізованих екологічних послуг містять інформацію про послуги природоохоронного призначення, до яких належить діяльність щодо відведення та очищення стічних вод, збирання, вивезення, оброблення, знищення та розміщення відходів.

2. Показник «Обсяг реалізованих послуг природоохоронного призначення» відображає дані про кошти, отримані від іншого підприємства та населення за продані (надані) йому спеціалізовані екологічні послуги щодо водовідведення, очищення стічних вод, обслуговування каналізаційних систем та збирання, вивезення, оброблення, знищення, розміщення відходів.

Вартість реалізованих за межі підприємства послуг визначається за ціною продажу наданих послуг, що зазначена в оформлених як підстава для розрахунків із замовниками документів.

Показник «Обсяг реалізованих послуг природоохоронного призначення» не включає дохід, одержаний від:

- проведення технічного контролю,
- лабораторних аналізів, випробувань тощо;
- продажу відходів;
- отриманих субсидій та дотацій на виробництво.

3. Якщо підприємство отримало кошти за спеціалізовані екологічні послуги і заповнило дані за показником «Обсяг реалізованих послуг природоохоронного призначення», то витрати, пов'язані з їх наданням (виробництвом), розглядаються як поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища цього підприємства та відображаються за показниками щодо поточних витрат на охорону навколишнього природного середовища.

4. Якщо підприємством надано послуги з водовідведення та очищення стічних вод і було заповнено показник «Обсяг реалізованих послуг природоохоронного призначення щодо відведення та очищення стічних вод», то фактичні витрати цього підприємства на виконання відповідних робіт також відображаються за показниками «Поточні витрати з експлуатації каналізаційних систем» і «Поточні витрати з очищення стічних вод».

5. Якщо підприємством надано послуги щодо поводження з відходами і

було заповнено показник «Обсяг реалізованих послуг природоохоронного призначення щодо поводження з відходами», то фактичні витрати цього підприємства на виконання відповідних робіт також відображаються за показниками «Поточні витрати на збирання та транспортування відходів усіх класів небезпеки», «Поточні витрати на утилізацію та видалення відходів I–III класів небезпеки», «Поточні витрати на утилізацію та видалення відходів IV класу небезпеки».

6. Якщо наявні дані щодо обсягу реалізованих послуг природоохоронного призначення щодо відведення й очищення стічних вод, то також відображаються дані щодо поточних витрат на відповідні види діяльності (експлуатацію каналізаційних систем та/або очищення стічних вод).

7. Якщо наявні дані щодо обсягу реалізованих послуг природоохоронного призначення щодо поводження з відходами, то також відображаються дані щодо поточних витрат на відповідні роботи (збирання та транспортування відходів та/або утилізацію та видалення відходів).

8. Показник «Витрати на оплату послуг природоохоронного призначення» містить дані про кошти, сплачені іншому підприємству за отримані від нього спеціалізовані екологічні послуги щодо водовідведення, очищення стічних вод, обслуговування каналізаційних систем та збирання, вивезення, оброблення, знищення, розміщення відходів.

9. Дані про сплату коштів іншому підприємству за отримані послуги з інших видів природоохоронної діяльності, крім спеціалізованих екологічних послуг щодо стічних вод і відходів, відображаються як поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища цього підприємства. Наприклад, дані щодо сплати коштів іншому підприємству (організації) за отримання дозволу на скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти або дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів відображаються як поточні витрати.

VI. Показники щодо реалізації побічної продукції, отриманої при здійсненні природоохоронних заходів

1. Показники щодо реалізації побічної продукції, отриманої при здійсненні природоохоронних заходів, уміщують інформацію про вартість проданої у звітному році побічної продукції, яка утворюється при здійсненні підприємством природоохоронних заходів:

очищення відхідних газів: теплової енергії, отриманої в результаті очищення димових газів; сірки, отриманої в результаті глибокого очищення відхідних газів, для подальшого використання у виробництві сірчаної кислоти або елементарної сірки та ін.;

очищення стічних вод: теплової та електричної енергії, отриманої за рахунок тепла, що виділяється при спалюванні осаду (шламу), що утворився в результаті очищення стічних вод; золи, отриманої при спалюванні шламу, для використання в сільському господарстві чи будівництві; сировини, отриманої в результаті глибокого очищення стічних вод, для виробництва кормів та ін.;

переробки відходів: гранульованого шлаку, виробленого в результаті переробки відходів доменного шлаку; доменного відвального шлаку, що утворюється в печах під час роботи із залізовмісними матеріалами; сталеплавильного шлаку, що утворюється під час конверсії гарячого металу з доменної печі в основний кисневий конвертер та ін.

2. Показник «Обсяг реалізованої побічної продукції, отриманої при здійсненні природоохоронних заходів» не включає дохід, отриманий від інших, ніж діяльність з охорони навколишнього природного середовища, видів діяльності, зокрема, від:

продажу утворених у процесі виробництва відходів і бракованих матеріалів, власних або придбаних металевих і неметалевих відходів (металобрухту, макулатури тощо), які не піддавалися додатковій механічній, хімічній, термічній обробці, у результаті якої вони можуть бути безпосередньо використані для виробництва нових виробів (навіть якщо зібрані відходи піддано чищенню, сортуванню, пакуванню).

Роз'яснення щодо форми державного статистичного спостереження № 1-екологічні витрати (річна) «Звіт про витрати на охорону навколишнього природного середовища» від 21 серпня 2020 року за № 19.1.2-12/26-20 є недійсними з 01 січня 2026 року.

Директор департаменту статистики
сільського господарства та навколишнього
середовища апарату Держстату

Олег ПРОКОПЕНКО

від 27 червня 2025 року №19.1.2-12/28-25